

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Parket Brugge

tegen

Tim Lescrauwaet

Met een brief van 6 juni en een mail van 14 juni 2016 dienen mevrouw Fien Maddens, mevrouw Céline Dhave en de heer Frank Demeester, parketmagistraten bij het parket West-Vlaanderen afdeling Brugge, een klacht in tegen journalist Tim Lescrauwaet, die freelance werkt voor Het Nieuwsblad. Aanleiding is het journalistieke handelen van Lescrauwaet op 12 mei 2016 naar aanleiding van het dreggen van een auto uit de Leopoldsvaart in Damme. Toon Van den Meijdenberg, redactiemanager bij Mediahuis, antwoordt met een brief van 7 september, waarop Fien Maddens, Céline Dhave en Frank Demeester repliceren met een brief van 27 september 2016.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 24 november 2016. Persmagistraat Fien Maddens woonde de hoorzitting bij. Ook journalist Tim Lescrauwaet was aanwezig, samen met hoofdredacteurs Liesbeth Van Impe en Pascal Weiss van Het Nieuwsblad.

DE FEITEN

Op 11 mei 2016 dregt de politie twee auto's uit de Leopoldsvaart in Damme. Heel wat omstaanders zijn daarvan getuige. In een van de auto's zit een stoffelijk overschot in verre staat van ontbinding. Volgens de eerste vaststellingen staat de auto ingeschreven op naam van een man die 33 jaar geleden verdween.

De persmagistraat van het parket van Brugge laat op 11 mei 's avonds via de perssyndicus weten dat het parket ter plaatse is maar niets kan zeggen. Op 12 mei 's middags volgt een tweede zogenaamde persketting waarin de perssyndicus meldt dat het parket de feiten onderzoekt maar voorlopig niet communiceert.

Journalist Tim Lescrauwaet bezoekt op 12 mei in de voormiddag de dochter van de eigenaar van de wagen. Zij weet op dat ogenblik nog niet dat de auto van haar verdwenen vader gevonden is.

De journalist praat met de vrouw en schrijft een artikel voor Het Nieuwsblad dat hij haar laat lezen. Bij de eerste versie heeft ze bemerkingen, een tweede keurt ze goed. Kort daarna laat ze weten dat ze toch liever heeft dat het artikel niet gepubliceerd wordt. De journalist beslist in overleg met de hoofdredactie van Het Nieuwsblad om het artikel niet te publiceren.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager zegt dat de journalist de dochter van het slachtoffer niet had mogen contacteren omdat zijn identiteit nog niet vaststond, omdat zij als nabestaande nog niet op de hoogte was gebracht door de politie en omdat er een opsporingsonderzoek gestart was over de zaak.

Bij de eerste vaststellingen was er een vermoeden over de identiteit van het slachtoffer, maar geen zekerheid. Bovendien was er een opsporingsonderzoek gestart omdat de omstandigheden

van de verdwijning 33 jaar geleden niet meteen duidelijk waren. Daarom liet het parket twee keer via de perssyndicus weten dat het niet zou communiceren over de zaak. Het parket vindt het ongehoord dat de journalist de dochter van het slachtoffer toch contacteerde. De afdelingsprocureur heeft hem daarom meteen om uitleg gevraagd, waarop hij antwoordde dat hij er niet stil bij had gestaan dat de dochter misschien nog niet op de hoogte was, en bevestigde dat hij weet had van de twee mails van de perssyndicus.

Het is ongepast en niet correct dat de journalist de dochter van het slachtoffer contacteerde. Hij kon er niet zo maar vanuit gaan dat zij op de hoogte was. Volgens het parket was de vrouw overrompeld door zijn plotse aanwezigheid, wat ook blijkt uit een proces-verbaal van de politie van Damme. Slachtofferbejegenaars van de politie gaan zeer omzichtig te werk, terwijl de journalist daarvoor niet is opgeleid. Het is ook niet omdat iemand al 33 jaar verdwenen is, dat het niet emotioneel is voor de nabestaanden. Een dergelijke werkwijze waarbij een journalist niet geverifieerde informatie meedeelt aan een slachtoffer dat zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, is dan ook niet aanvaardbaar.

Het parket vindt ook dat de journalist het opsporingsonderzoek gestoord heeft. Het parket sloot een verdacht overlijden niet uit. De journalist had het onderzoek kunnen dwarsbomen door de dochter als eerste te informeren over de vondst van de auto, aangezien er op dat moment nog geen uitsluitsel was over de omstandigheden van de verdwijning 33 jaar geleden. Het kon op dat moment nog altijd om een moordonderzoek gaan. Het argument van Het Nieuwsblad dat de feiten verjaard waren houdt geen steek. De verjaringstermijn is niet zo maar te bepalen, er spelen veel elementen een rol.

Hoewel het woord 'embargo' niet werd gebruikt, was het duidelijk dat het parket niet wenste te communiceren. Er zijn zo veel dossiers waarover we niets zeggen. Moeten we dan elke keer toch informatie geven en meteen een embargo afkondigen? Als de journalist ons gecontacteerd had, dan hadden wij de dingen die hij wist bevestigd en tegelijk gevraagd om het nieuws in te houden en het slachtoffer niet te contacteren, zegt het parket.

De hoofdredactie van Het Nieuwsblad en de journalist betwisten niet dat de zaken beter anders waren gelopen. Ook de media willen dat slachtoffers professioneel ingelicht worden en geen enkele journalist wil als eerste een nabestaande contacteren. Maar dat betekent nog niet dat de journalist een beroepsethische fout gemaakt heeft.

Vooreerst is er een wezenlijk verschil tussen een embargo en de mededeling dat men geen commentaar wil geven. Dat het parket liet weten dat het geen commentaar zou geven, betekent niet dat de journalist zijn werk niet zou mogen doen. Een embargo moet duidelijk omschreven zijn en dat was hier niet het geval.

Het is geen fout dat de journalist het parket vooraf niet gecontacteerd heeft. Hij was op de hoogte van de mails van de perssyndicus en kon ervan uitgaan dat het parket niets zou willen zeggen. Bovendien moeten zulke mails net voorkomen dat het parket overstelpt wordt met telefoons. Maar dat betekent niet dat de journalist de informatie niet gecontroleerd heeft. Hij had de identiteit van de eigenaar van de gedregde auto uit betrouwbare bron, maar de krant wenst die bron niet bekend te maken.

De journalist ging er te goeder trouw van uit dat de vrouw daags na de vondst van de wagen reeds op de hoogte was. Er waren bijvoorbeeld al artikels over de vondst verschenen in de pers en op de sociale media.

De journalist heeft zich bij zijn bezoek aan de dochter van het slachtoffer correct gedragen. Hij heeft zich duidelijk geïdentificeerd. Hij heeft meteen gemerkt dat de vrouw nog niet op de hoogte was. Op dat moment onmiddellijk weer weggaan zou onmenselijk geweest zijn. Hij heeft een lang gesprek gehad met de vrouw. Na zijn vertrek heeft hij meteen de politie gebeld om te zeggen dat er best iemand van slachtofferhulp zou langsgaan.

Gezien de omstandigheden heeft de journalist zijn artikel via mail aan de vrouw voorgelegd, wat niet de gewoonte is. Bij een eerste versie had ze bemerkingen, de tweede noemde ze correct. Later liet ze weten dat ze liever had dat het artikel niet zou verschijnen. In overleg met de hoofdredactie heeft de journalist dan beslist om het artikel niet te publiceren.

Ondanks de ongelukkige situatie waarin hij was terecht gekomen, heeft de journalist correct gehandeld, zegt de krant.

BESLISSING

Het parket van Brugge liet naar aanleiding van de vondst van de auto weten dat het niet zou communiceren. De journalist was daarvan op de hoogte en heeft daarom zijn informatie op andere manieren vergaard zonder het parket te contacteren. Dat was zijn goed recht. De mededeling van het parket bevatte geen vraag tot uitstel van berichtgeving of tot embargo zoals omschreven in de richtlijn bij artikel 21 van de code van de *Raad voor de Journalistiek*, en zoals ook omschreven in de *'Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek'* van 3 mei 1999, die zegt dat de procureur des Konings of de perswoordvoerder van de politie uitzonderlijk en op gemotiveerde wijze de voorwaarden van een embargo kan bedingen, zijnde de afspraak om tijdelijk geen gebruik te maken van bepaalde informatie.

De richtlijn bij artikel 21 van de code van de *Raad voor de Journalistiek* bepaalt dat bij een embargo een partij informatie kan verstrekken en in ruil een afspraak kan vragen over het moment van publicatie. Ze kan een journalist ook vragen om informatie die hij zelf gegaard heeft tijdelijk niet te publiceren. Een journalist kan daar op ingaan, onder meer wanneer het leven of de gezondheid van mensen op het spel staat, om opheldering van zware misdrijven tegen personen niet in het gedrang te brengen of om ander ernstig nadeel te voorkomen. Vragen tot uitstel van berichtgeving en embargo's moeten wel behoorlijk aangevraagd, inhoudelijk precies omschreven, overtuigend en uitdrukkelijk gemotiveerd zijn, en ze moeten gelden voor alle media en in de tijd beperkt zijn.

Als het parket in dit geval vreesde dat het opsporingsonderzoek naar een zwaar misdrijf in het gedrang kon komen, had het een vraag tot uitstel van berichtgeving kunnen stellen of afspraken kunnen maken over een embargo. Maar het parket liet via de perssyndicus enkel weten dat het niet zou communiceren, twee keer zonder verdere toelichting. Het feit dat het parket niets wil zeggen, betekent niet dat een journalist zijn werk niet mag doen.

De journalist ging er bij zijn bezoek aan de dochter van het slachtoffer van uit dat zij op de hoogte was van de vondst van de wagen waarover reeds berichten waren verschenen. Door de communicatiestop van het parket heeft hij dat niet gecheckt bij parket of politie. De code vraagt journalisten omzichtig om te gaan met slachtoffers en hun familie en de Raad begrijpt dat de vrouw overrompeld was door het bezoek van de journalist. Maar de Raad heeft geen

aanwijzingen dat de journalist zich bij dat bezoek opdringerig zou hebben gedragen. Bovendien heeft hij na het bezoek zelf de politie gecontacteerd en voorgesteld dat er iemand van slachtofferhulp langs zou gaan. Ten slotte heeft hij zijn artikel laten nalezen door de dochter van het slachtoffer en heeft hij, ondanks haar aanvankelijke akkoord, op haar vraag beslist om het artikel niet te publiceren. De Raad is dan ook van mening dat de journalist correct gehandeld heeft in de ongemakkelijke situatie waarin hij terechtgekomen was.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 8 december 2016